

अभियान

ABHIYAN WEEKLY साप्ताहिक

abhiyan.weekly@yahoo.com

वर्ष : ३५ / अंक : ३६ / २०७५ वैशाख १४ गते शुक्रबार / 27 Apr., 2018 / मूल्य रु. १०/-

अभियान साप्ताहिक वेबसाइट पनि
www.abhiyanweekly.com

कष्टवा गतिमा अदालत

काठमाडौं । २०७१ साल भदो ३१ गते अखियारले नेपाल आयल निगमको तेल चोरी काण्डबारे मुद्दा हालेको थिए, विशेष अदालतले बिरौं पटक पेशी राखिदा पनि फैसला गर्न सकेको छैन । यस्तो पाराले भ्रष्टाचारीको हौसला नबढने कुरै भएन । यो मुद्दा नेपाल आयल निगमको ८ करोडको तेल चोरी प्रकरण हो र अखियारले विशेष अदालतमा मुद्दा हाल्यो, अझिकिरहेको छ । कसको चलखेलाले अदालतमा यो मुद्दामा फैसला गर्न सकिएन ? अदालतमा यस्ता चलखेल भएका मुद्दाको खात नै छन् । मुद्दाको विवरणमा भारतबाट पेट्रोलियम पदार्थ ल्याउँदा वीचबाटोमै चोरी गर्नहरूमाथि दण्डको माग गरेको हो । यस मुद्दामा आयल निगमको क्षेत्रीय कार्यालयका प्रमुखसहित द्याङ्कर चालक र द्याङ्कर धनी गरी ९८ जनाको मिलेमतो भएको दाबी गर्दै अखियारले पेट्रोलियम पदार्थ

बुद्धिजीविहरुमा मुसा प्रवृत्ति : ओली

काठमाडौं । नेकपा एमालेका अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री केपी ओलीले देशलाई नोकसान हुने गरि दाँतमा धार नलगाउन बुद्धिजीविहरुलाई आग्रह गरेका छन् । देश बनाउने अभियानमा आफू भूमिकाले अनावश्यक टिका टिप्पणी गर्नुभन्दा रचनात्मक भूमिकाले उक्त कुरा नेकपा एमालेले आफ्नो पार्टी कार्यालय खुम्काहीमा आयोजित पार्टी प्रवेश कार्यक्रम बोल्दै बताएका हुन् । कार्यक्रममा बोल्दै प्रधानमन्त्री ओलीले भने विश्वविद्यालयबाट शैक्षिक योग्यता लिएका केही विश्लेषक बुद्धिजीविहरुको तर्क

>>> बाँकी ८ पेजमा

हाम्रो हैसियत किन साँघुरियो ?

काठमाडौं । संविधान जारी भएर चुनाव भयो र संघीयतामा पनि गइस्कयो । तर नेपालका राष्ट्रपति र प्रधानमन्त्रीले भारत भ्रमण गरे, यसको मिति भारतले तय गरिदियो । भारतका प्रधानमन्त्री मोदी नेपाल आउँदैछन्, यसको मिति पनि दिल्लीबाट आयो । के नेपालको रिमोट कन्ट्रोल दिल्लीमा पुगेको हो त ?

परराष्ट्र मन्त्रालय अन्योलमा थियो, भारतीय प्रधानमन्त्री आउने कुरा चलेको थियो तर भारतीय राजदूत मञ्जिज रिंग पुरीले प्रम मोदी केही दिनभित्र जानकीधाम

>>> बाँकी ८ पेजमा

सकसमा वाम एकता कांग्रेस भने आन्तरिक द्रुन्दूमै रुमलियो

काठमाडौं । गत असोज १७ गते नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्रीय चार्टरी एकाकरण गर्ने सहमति गरेर उनीहरू प्रतिनिधिसभामा, प्रदेशसभा र राष्ट्रियसभाको निर्वाचनमा संयुक्त रूपमा गएका हुनारे उनीहरूले बहुमत ल्याएका छन् । केन्द्रमा उनीहरूकै बहुमतको सरकार निर्माण भएको छ भने सात प्रदेशमा संयोगका ६ प्रदेशमा वामपन्थीहरूकै बहुमतको सरकारको निर्माण भएपनि पार्टी एकाकरणको गाँठो भने फुक्न सकेको छैन । नेकपा एमाले र माओवादीबाट पार्टी एकाकरण हुन नसक्नुका पछाडि दुवै पार्टीमा रहेका नेताहरूको व्यवस्थित र कुन आधारमा एकाकरण गर्ने भन्ने मै अझिकएको छ । नेकपा एमालेका अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री केपी ओली र माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री केपी ओली र माओवादी पटक पटक वार्ता भएपनि एकाकरणले

प्रहरीकै संलग्नतामा सुन तस्करी

काठमाडौं । शान्ति सुरक्षाको जिम्मा लिएको नेपाल प्रहरी यतिबेला शकाको धेरामा रहेको छ । केही समय पहिला भएको ३३ किलो सुन तस्करी काण्डमा नेपाल प्रहरीक बहालवाला र हालै अवकास प्राप्त उच्च तहका प्रहरी अधिकृतहरू नै पकाउ परेपछि नेपाल प्रहरी शकाको धेरामा तानिएको हो । ३३ किलो सुन प्रकरणमा मुठिएका नेपाल प्रहरीका पूर्व डिआइजी गोविन्द निरौला अस्तिमात्र पकाउ परेका छन् । सुन प्रकरण काण्डमा अनुसन्धान गर्न गठित छानविन समितिले निरौलालाई पकाउ गरि थुनामा राखेको छ । छानविन समितिका संयोजक एवं गृह मन्त्रालयका सहस्रिवय इश्वरराज पौडेलका अनुसार निरौलालाई बानेश्वरबाट पकाउ गरि

प्रहरी हिरासतमा राखिएको छ । स्मरण रहोस निरौला गत चैत्र ९ गतेमात्र प्रहरी सेवाबाट अवकास पाएका व्यक्ति हुन् । निरौला त्रिभुवन विमानस्थलमा प्रहरी

प्रमुख रहेका बेल सुन तस्कर गिरोहसँग निकटताको आशकामा उनी पकाउ परेका हुन् । उनी त्यसैबेल विमानस्थलबाट प्रहरी प्रधान कार्यालयको अन्तर्व्याप्ति निर्वाचनमा सरुवा भएका थिए । त्यही ३३ किलो सुन तस्करी काण्डमा यसअधि पकाउ परेका नेपाल एयरलाइन्सका लोडर प्रेमलाल चौधरीले प्रहरी हिरासत मै आत्महत्या गरेपछि घटना रहस्यमय बढै गएको छ । छानविन समितिले चौधरीको बयान लिइसकेपछि उनले आत्महत्या गर्नुको रहस्यबारे थप छानविन गर्ने भएको छ । छानविन समितिले छानविन गर्दा केही प्रहरीको संलग्नता भेटाएपछि तत्कालिन अपराध महाशाखाका एसएसपा दिपेश लोहनी व्यापक र फराकिलो बनाउन आवश्यक छ

भयो समापतिको हैसियतमा देउवाको दुईवर्षी कार्यकाल र प्रधानमन्त्रीका रूपमा देउवाले निर्वाह गरेको भूमिकाबाट आज मेरो मन अत्यन्त दुखित भएको बताएका थिए । देउवाले गुरुलाई प्रोत्साहित गरेको पार्टीको

राणाले एकताको आग्रह गरे

काठमाडौं । पटक पटक विभाजित हुँदै फेरि एकनुभव भएको राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी पछिलो समयमा पुन विभाजित भएर तिन टुक्रा भएको छ । गएको स्थानीय निर्वाचन र प्रतिनिधिसंघ, प्रदेशसभा र राष्ट्रियसभाको निर्वाचनमा नराप्रोसेंग पराजित भएका तिनवटै राप्राहरू फेरि एक हुन सक्ने भन्दै तिनै दलका नेताहरूले एकताका लागि आह्वान समेत गरेका छन् ।

त्यसै क्रममा राप्रापा प्रजातन्त्रिका अध्यक्ष पशुपति शमशेर राणाले नयाँ वर्षको उपलक्ष्यमा हालै आयोजित कार्यक्रममा राष्ट्रियवादी शक्तिको आवश्यकता रहेको भन्दै विभाजित भएका सबै राप्रापा धाराका दलहरूसँग एकता गर्न आग्रह समेत गरेका छन् । निर्वाचनपछि पार्टीको अवस्था र देशको स्थिति द्रुतिगत गरि पार्टी संगठन व्यापक र फराकिलो बनाउन आवश्यक छ

अध्यक्ष राणाले भने यसका लागि म राप्रापा धाराका सबै दलहरूसँग एकताको अभियानमा सहभागि हुन आग्रह गर्दछु ।

पछिलो समयमा परिवर्तनको नाममा देशको पहिचानमाथि नै प्रहर भझरेकोमा असन्तुष्टि जनाउँदै अध्यक्ष राणाले भने देशको पहिचान धर्म, संस्कृति र परम्पराको संरक्षण गर्दै छ ।

>>> बाँकी ८ पेजमा

चक्रो शुल्कविरुद्ध आन्दोलनको चेतावनी

काठमाडौं । निजी विद्यालयहरूलाई करको दायरामा ल्याएपछि विद्यालयहरूले मनलाई भर्ना शुल्क अशुल्क रहेका छन् । करको दायरामा ल्याउनु त स्कूल व्यवस्थापनलाई शुल्क बढाउन र कमाउन मौका दिएकोजस्तो भएको छ ।

५ हजार कर तिरेपछि जितिसुकै शुल्क उठाउन पाइन्छ भनेभौमि रस्कूलहरूले वर्षीय भर्ना हुन्ने अशुल्क रहेका छन् । यसको विरोधमा नेपालमा संयुक्त व्यापारियो संसदीय संसदीय अधिकारीहरूले रहेका छन् ।

अनेरास्तवियु क्रान्तिकारीका अध्यक्ष रजिजत तामाङ्गले आधारमुत र माध्यमिक तहको शैक्षिक प्रणालीमै ठूलो मत भिन्नता रहेकाडरलाग्दो दृश्य देखाउँदै प्याक्षन र एन-प्याक्षनले शुल्क वृद्धि गरेको छैन भनेर गलत बोलेको आरोप लगाएका छन् । शुल्क वृद्धि नघटाए ती प्रत्येक स्कूल अगाडि अभियाक राखेर सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने उनले

>>> बाँकी ८ पेजमा

वीपीको नीति छोडा कांग्रेस स्थाना

काठमाडौं । नेपाली कांग्रेसका ज्युँदा सहिद भनेर विनिने कुलबहादुर गुरुङले तस्तिकाल पार्टीको सबै किमिटीहरू भइ ६ महिनाभित्रमा महाविवेशन बोलाउन कांग्रेस केन्द्रीय समितिको बैठकमा माग गरेका छन् । सोही बैठकबाट उनले १३ औं महाविवेशनमा समापतिका लागि देउवालाई समर्थन गर्नु आफ्नो राजनीतिको सबैभन्दा तुलो भुलै

र विधान बमोजिम गर्नुपर्ने मनोनय नागरि पार्टीलाई धारस्त बनाएको आरोप देउवामाथि लगाउँदा वरिष्ठ नेता रामचन्द्र पौडेल पक्ष भने निकै हर्षित देखिन्थे ।

कांग्रेसले आफ्नो विधान विपरित संसदीय बोर्ड बनाएर टिक बैठेको थिए । संसदीय बोर्डमा देउवाले निकै हर्षित देखिएको छ । कांग्रेसले आप्नो स्थापनाकालको नीति र सिद्धान्तलाई छोडेको दुवा ऊ संकटमा परिवर्तित रहेको प्रष्ट रूपमै देखिएको छ । कांग्रेसले आफ्नो स्थापनाकालको नीति र सिद्धान्तलाई छोडेको दुवा ऊ संकटमा परिवर्तित रहेको प्रष्ट रूपमै देखिएको छ । कांग्रेसले आप्नो स्थापनाकालको नीति र सिद्धान

India: A Radioactive elephant?

Muhammad

WASHINGTON deems Delhi as a responsible nuclear state (though it still remains out of the NPT) and advocates her membership of nuclear suppliers group while already easing its way through the Missile Technology Control Regime and Wassenaar Arrangement.

This time, it was India's Army Chief General Bipin Rawat who told a press conference on, "We will call the (nuclear) bluff of Pakistan. If we will have to really confront the Pakistanis, and a task is given to us, we are not going to say we cannot cross the border because they have nuclear weapons. We will have to call their nuclear bluff." The statement came in the backdrop of reportedly four secret meetings between Pakistan and India's national security advisors to ease tensions aside from off-and-on telephonic contacts. Nonetheless, India has been directly targeting Pakistani posts along the LoC, prompting a similar response. Both sides are suffering fatalities of troops at higher rates. The heightened cross-LoC incursions are aimed at softening of Pakistan's front lines to realize India's cold start doctrine.

Global nuclear aggravation

From Iran to North Korea and all the way to the American state of Hawaii, there exists a live wide-open nuclear arena for any state to observe and learn from. Last week was particularly newsworthy for news relating to nuclear weapons or for that matter, nuclear weapon states. Three instances are worth detailed deliberations. Interestingly, all of them have some cause to

reflect on India's hawkish or foolhardy rhetoric via-a-vis Pakistan and China.

Firstly, North Korea held talks with the rival South despite high-pitched nuclear rhetoric and posturing and participated in February's winter Olympics. Not only will the nuclear neighbor send a large contingent of players but also a cheering squad and a performance-art troupe. With the presence of Pyongyang's players in Seoul, the prospects of North's attack naturally become minimal. Both expressed readiness to continue the talks. They are even mulling over fielding a joint ice hockey team.

Secondly, the Cold War era sirens echoed in the Pacific islands of the US State of Hawaii, after a message of missile threat went out erroneously. Soon after North Korea's nuclear-capable intercontinental ballistic missile test, Hawaii had tested a one-minute Attention Alert Signal (steady tone) followed by a one-minute Attack Warning Signal (wailing tone) in December after due intimation to the public to avoid panic. The Mayday text message of Saturday read, "Missile threat inbound to Hawaii. Seek immediate shelter. This is not a drill." In the context of the threat and preparations underway, the alert was doubtlessly believed, prompting the residents to stock food supplies in shelters. Reviving post-Pearl Harbor and Cold War-era fears, the botched ballistic missile warning lasted for about 38 minutes until a denial was relayed repeatedly. "There is no missile threat or danger to the State of Hawaii. Repeat. False Alarm."

The episode has obvious relevance for South Asia's tense neighbors.

The third and rather less significant development was America's nuclear-related Iran sanction-waiver for another year. The nuclear agreement stands intact and Tehran remains under global watch for crossing the NPT-assigned enrichment limits once. In sharp contrast, non-NPT member India gets to enjoy the privileges of a de jure nuclear-weapon state.

The desperation of nuclear fanatics

Despite its history of maintaining nuclear weapons since 1945, the United States faltered many times in assessing and responding to the perceived threat. Luckily within minutes after receiving the false alarm text on cell phones, the US military establishment had sufficient redundancies to declare the missile threat a hoax. Had the threat been real, the response would have been swift and multi-pronged. Worth mentioning here is that Pyongyang and Hawaii are separated by 4,500 kilometers, providing precious reaction time before receiving the deadly payload. Such stark ground realities find little heed from the likes of General Bipin Rawat. Carried away by the jingoism, they deliberately ignore certain basic ground realities such as geographical proximity, meaning minimal flight time for missiles to hit the targets or fighter jets to enter the rival airspace. Then, also comes into question mutual vulnerability from nuclear fallout, though it largely depends on the weather at the time but still less consequential

for Pakistan than India.

Strategic thinking and planning in Pakistan have evolved along the doctrine of defensive-offense while India has increasingly taken the opposite route. Interestingly, the perception across the eastern border is to the contrary. Will Islamabad possess some differential surprises to the advancing enemy? Pakistan requires ingenious strategy and weapons to deny access to a four-time larger aggressive neighbor.

Not just Bipin, but Indian Air Force Air Chief Marshal Birender Singh Dhanoa also boasted in October that his pilots have the capability to locate and eliminate nuclear and other strategic targets in Pakistan. He was also speaking with reference to Pakistan tactical nuclear weapons.

Delusional after recent inductions of military wherewithal and deepening of ties with the US, Modi-led India has appeared desperate to put the Cold Start doctrine (CSD) to test. General Bipin made the first such claim last year on January 4, his fifth day after the controversial appointment as army chief. He either sounds like Pranab Goswami or an ambitious politician playing to the BJP-RSS crowd. Personifying themselves as Mahabharata's fictional warrior heroes, Modi, Ajit and the military general are upping the ante against a real and no less deadly enemy.

Ironically, mutually-assured destruction of population emerges as a deterrent against nuclear war. Neither is there any mass awareness nor preparedness in the wake of an attack and the day after.

On February 21, 1987, General

Ziaul Haq traveled to Delhi to personally deliver the very same message to Rajiv Gandhi while the 80,000-strong Indian military awaited the premier's order to attempt crossing the international border. The war was averted then.

With the current hot-headed leadership in India, sanity may not prevail in Delhi. Miscalculations amidst over-confidence can start a war which may turn nuclear within hours. To avert the verbal brashness translating into suicidal actions, the big five and EU must take note of General Bipin and Air Marshal Dhanoa's menacing words. Like Kim-Jong un, India's generals' fascination for war (read nuclear war) has grown with time and expanding the relationship with the US and stockpiling of imported hi-tech military arsenal from the west.

North Korea's trigger-happy leader – whose New Year message comprised threat of a nuclear war – does not boycott sports fixtures with the arch-rival neighbor but his Indian counterpart sure does. Like his pals in India and DPRK, Donald Trump fancies a nuclear attack as much. The Indian leader, civilian and military alike, don't spare a thought for the enemy's second-strike capability about which Zia spoke over three decades ago. No air defense system, American, Israeli or Russian, is failsafe or foolproof. So told Daryl Kimball, director of the Arms Control Association, to The Atlantic after the Hawaii false alarm: "... there is no fail-safe against errors in judgment by human beings or the systems that provide early warning."

New Delhi's factotum in Washington DC

AN article 'Thank You, President Trump for calling out Pakistan on Terrorism' written by Larry Pressler has recently been published in "Hindustan Times". Larry Pressler is a 75 year old pro-Indian Republican politician from South Dakota. He is the architect of the notorious "Pressler Amendment" against Pakistan and author of the controversial book, "Neighbour in Arms"—a book propagating Indian narrative on Pakistan. Writers such as Larry Pressler are backed by the Indian lobby, creating delusions against Pakistan internationally and have become more active since the Trump administration has taken charge of US politics.

On 25th October 2017, a book launch event of Neighbours in Arms: An American Senator's Quest for Disarmament on Nuclear Subcontinent written by Larry Pressler was organised at the Hudson Institute, Washington DC.

Readers may recall that as chairman of the US Senate's Arms Control Subcommittee, Larry Pressler advocated the infamous Pressler Amendment, enforced in 1990. Aid and military sales to Pakistan were blocked, including a consignment of F-16 fighter aircraft, changing forever the tenor of the United States relationships with Pakistan and India, and making Pressler a temporary hero throughout India and a devil in Pakistan.

Pressler has long been in Indian caucus and has personally and materially benefited from it. It is therefore no surprise that he wrote a book praising India and condemning its arch rival Pakistan who Pressler had got sanctioned for the same reason that he is now advocating for India i.e. nuclear power. Senator Pressler was a member of the Board of Directors of the Philadelphia Stock Exchange until the NASDAQ purchased it. From 2000 to 2006,

Senator Pressler was a member of the Board of Directors of Infosys Technologies, LTD in Bangalore, India. Infosys was a NASDAQ-listed company. Pressler helped Infosys get listed on the New York Stock Exchange.

No country has assisted US in the war of terror with the magnitude that Pakistan did. Pakistan has offered tremendous sacrifices of its security forces and civilians alike to root out terrorism from the region. It is an open secret and needs no emphasis

His book reveals what went on behind the scenes in the years when the Pressler Amendment was in force, through a cast of characters that include presidents, prime ministers, senators and generals in the US, India and Pakistan. It exposes the enormous power wielded by the military industrial complex (MIC), which the author terms "Octopus", and how it controls significant aspects of the American presence in the Indian subcontinent.

Larry Pressler finds no problem with the fact that the United States spending is more (in absolute numbers) on its military than the next 13 nations combined. At the book launching ceremony, he went on to float an absurd fictional idea that Pakistani nuclear weapons can be bought for few million dollars. Senator Larry Pressler keeps maligning Pakistan on alleged nuclear proliferation and weak ambiguous chain of command, whereas, his own country i.e. US (so called world's most conscientious

nuclear power) had been proliferating nuclear technology. He can live with Israel's nuclear program which was acquired clandestinely through US support.

Neighbors in Arms: An American Senator's Quest for Disarmament on Nuclear Subcontinent is a history of the India-Pakistan nuclear arms buildup, and the efforts of Senator Pressler, via the congressional act known as the "Pressler Amendment" to prevent an "unstable Pakistan" from obtaining nuclear weapons, an effort that ultimately failed.

The book details the "constant lies told by Pakistan to the US to cover up the secret development of its nuclear bombs." He glosses over the fact that subsequent US presidents kept certifying every year that Pakistan did not have nuclear weapons. If Pakistan was not certified, the United States would not provide foreign aid to the country curtailing its usefulness in the Afghan War to stop the USSR invasion. The US invoked the Pressler Amendment as soon as the Red Army withdrew from Afghanistan and Pakistan's services were no longer required.

Larry Pressler fails to mention why he did not oppose the US waivers to Pakistan for five long years. After all he himself was a powerful US Senator. He does describe the massive, unstoppable coalition of selfish interests in the US among lobbyists, the defense industry and the Pentagon that controls the US

national security agenda but fails to admit that he himself was a tentacle of "the Octopus".

Senator Pressler may also like to focus on US arms sales to Indians. His book is a project of Penguin Random House India and has been purchased by them. Theme and other propaganda material were likely provided by the Indians to Larry Pressler. There is a possibility of RAW financing the book.

The "informed" scholar chooses to remain oblivious to the fact that US and IAEA officials have at a number of occasions acknowledged effective command and control mechanism enforced by Pakistan. Definitely the National Command Authority (NCA) of Pakistan has an excellent command and control function and is deemed superior and more transparent than India's.

Pakistan has substantially strengthened its nuclear security in the past two decades, a fact to which President Obama and the US Chairman of the Joint Chiefs of Staff have repeatedly expressed confidence in the nuclear security arrangements managed by Pakistan. It is relevant to mention that Pakistan is the only nuclear country with zero incidents of nuclear mishap, an achievement even the US cannot boast of. The timing of the release of the book appears to be in consonance with the joint Indo-US policy of subjecting Pakistan to pressure. Larry Pressler's bias against Pakistan is visible throughout the book.

In the article, 'Thank You,

President Trump for calling out Pakistan on Terrorism' Pressler welcomed anti-Pakistan stance of Trump calling Pakistan a rogue and terrorist state. He hailed Trump's latest policy on South Asia and the tweets by him displaying an intimidating position against Pakistan. He thanked Trump for being the first US president to openly attack Pakistan and to identify Pakistan as a liar on the issue of terrorism and also appreciated him for moving US closer to India.

US needs Pakistan if it has to continue its presence in Afghanistan. Peace in Afghanistan is not possible without taking Pakistan on board as a major stake holder.

It is heartening to note that a supporting article "Pakistan Asks Trump to Help Fund Border Fence with Afghanistan" written by Patric Wintour and published in "The Guardian" on 15 February 2018, reflected the summary of his talk with DG ISPR, NSA to PM and Chief Minister Balochistan which were held during his visit to Pakistan.

The plan is part of an effort to show that Pakistan has a plan to ease the Afghan crisis – rather than simply rejecting Trump's preferred outcome of a military defeat of the Afghan Taliban. According to the article, for more than a decade, the CIA has accused Pakistan's security agencies of playing a double game in which it pledges to destroy the Afghan Taliban, but protects its fighters, which it views as a useful proxy to destabilise the Kabul government. The fact is that Pakistan's sincere efforts for peace in Afghanistan need to be acknowledged.

India has been persistently rendering endeavors from different fronts of BJP and international lobbyists under the instructions of Ajit Doval and Modi regime to malign Pakistan sincere gesture.

Muhammad

आलु खाएर पेडाको धक्कु कहिलेसम्म लगाउने ?

• राजन कार्की
rajan2012karki@yahoo.com

हाँगो लोकतन्त्र, आलु खाएर पेडाको धक्कु लगाएर जस्तो छ। किनभने स्थिति, परिस्थिति, घटनाक्रम सबै यस्तै छन्।

वैज्ञानिक हलाले विष आविष्कार गन्यो, विष बन्यो कि बनेन परीक्षण उसले आफैमाथि गन्यो र अविष्कारलाई ठाडो घोंटी लगाएर तनकै तन्काइदियो।

हलाको हल भयो। हलाहलको प्रसङ्ग हो यो।

जनयुद्धकारी र आन्दोलनकारी बहुदलवादीहरू मिलेर जनआन्दोलन सफल पारे, आविष्कार भयो लोकतन्त्र। जनआन्दोलनकारीहरूले राजासँग मरेको संसद माँगेका थिए, राजाले त दिए, यो २०६३ साल वैशाख ११ गतेको घटना हो। त्यसपछिको १२ वर्ष आठ आनाको लेनदेन, रूपैयाँको खानपिनभन्दा बडी केही हुनसकेन। लोकतन्त्रको १२ वर्ष अध्याय पल्टाउने हो भने आओ कन्याएर छारो उडाउनु मात्र हुनेछ। लोकतन्त्रको यो कालखण्ड आलु खाएर पेडाको धाक लगाउनु जस्तै कि छ।

किनभने संविधान बन्यो, गाउँ, नगर, प्रदेश, राष्ट्रियसभा, संसदको चुनाव सम्पन्न भयो, अव लोकतन्त्र संस्थागत र संविधान कार्यान्वयन हुनथाल्यो भन्न सकिन्छ। तर यति गर्नका लागि १२ वर्ष किन लाग्यो, ९ खर्ब किन खर्च भयो? यसको फॉटवारी दिने जिम्मेवारी कसैले लिन तैयार छैनन्। यसकारण लोकतन्त्रिक गणतन्त्र आविष्कारको अन्त्य कैतै हल भएर जस्तो नहोस्।

चुनाव जितेर दुई तिहाई जनमतको समर्थन पाएका प्रधानमन्त्री भन्छन्- ज्रुता नमिले खुटा ताछ्नुपर्छ। भर्खर उत्तर प्रदेशबाट डाक्टरको डिग्री लिएर आएका प्रधानमन्त्री केपी ओलीको यो तर्क उनका दृष्टिमा वैज्ञानिक समाजवाद, जबज र लेनिन दर्शन होला, कुनै पनि मान्छेले खुटा ताछेर ज्रुता लगाएको कसैले कहीं देखेको छ? तुकका हाल्ने, हाँसाउने तर यस्तो बहुलठठी कुरा गरेर हाँसाउनु भनेको

तौल्पार्क तमासा मात्र हो। उनी आफै भन्छन्- अव आर्थिक क्रान्ति गर्नुपर्छ। सुशासन र समृद्धि एकमात्र मेरो लक्ष्य हो। त्यति पवित्र लक्ष्य बोकेको नेताले खुटा ताछेर जुता लगाउने कुरा गर्छ भने यस्ता व्यक्तिले रुख काटेर हलो न मुङ्गो बनाउन सक्छ, स्वाधीनता र सार्वभौमिकता मासेर देशलाई अभरमा पनि पार्न सक्छ।

दुई तिहाई बहुमतसहितका शक्तिमान प्रधानमन्त्रीले सल्लाहकार राखेका छन्, थिङ्क टैक पनि बढ़लेका छन्। कुन तह र स्तरका सल्लाहकार र थिंक टैक रहेछन्, कैतै विदेशी नशा पिएर बर्बाउने मानसिक असन्तुलन भएकाहरू त जम्मा पारेनन् यिनले?

जिद्दी पुरुष हुन केपी ओली। यिनी अहिले पनि हावाबाट विजुली निकाले, हिन्द महासागरमा पानी जहाज चलाउने, भान्छा भान्छामा र्यासको पाइप पुऱ्याइदिने, केरूङ काठमाडौं, दिल्ली काठमाडौं रेल चलाएर देखाउने सपना देखिरहेका छन्। सपना देख्नुपर्छ, सपना साकार पार्न इच्छाशक्ति र नैतिक चरीत्र

पनि चाहिन्छ। घुस्याह, गुण्डा, डन, माफियाको धेरा तोडन नसकेनेले देखेको सपना सपनामात्र हो, सोभा जनताको आँखामा छारोमात्र हो।

ओली सरकारका श्रम मन्त्री जापानी राजदूतलाई भेटेर कोरियाले जस्तो इपीएस प्रणालीमा हाम्रा युवालाई कामदार बनाएर लैजाउ भनिरहेका छन्। कोरिया गएका युवायुवतीका परिवारलाई पनि कोरिया जान देउ भनेर गुहार मागिरहेका छन्। ओली सरकारका उद्योग, वाणिज्य मन्त्री उद्यमी र व्यापारीलाई जेल हाल्छु भन्छन्, पद्धति विकास गरेर लगानी गराउन, उद्यम र व्यापार बढाउन प्रोत्साहित गरिरहेका छैनन्। वैदेशिक लगानी आकर्षित गर्न कुनै खाका नै सार्वजनिक गर्न सकेनन्। युवाशक्ति बैदेश सरकार चलाउनेले देखेको सपना कसरी साकार हुनसक्छ?

युवाहरू राजनीतिको दुकुचाबाट उम्हिन खोज्दैछन्, रोजगारी चाहियो भन्दैछन्, गरिखान नपाएरिछि खाडीको खाडलमा हामफालिरहेका छन्। केपी ओलीको मन्त्रिमण्डलको बैठक महेन्द्र तालको किनारमा भयो, महेन्द्रले जस्तो राष्ट्रवाद जगेन्न गर्न आँट र अविकल निकाल सकेनन्। बरु त्रिभुवन विमान स्थलको ढोकामा मन्त्रिमण्डलको बैठक राखेको भए रेमिटान्स मात्र देखे सरकारले देखे थिए- युवायुवतीहरू कसरी ज्यान जोखिममा पारेर मलेसिया, कतार, युई दौडिरहेका छन्?

तूलो कुरा शिक्षा र स्वास्थ्य हो। दरवार हाईस्कूल खण्डहर भएको ३ वर्ष भयो। त्रिविवामा आइएनजीओको बोलबाला छ। शिक्षा मात्रालय सबल र समयानुकूल शिक्षानीति बनाउन सक्दैन। सामुदायिक मास्ने, निजीलाई पोस्ने शिक्षानीतिले अन्तरोगता अभिभावकको हुनुसम्मको शोषण भइरहेको छ। स्वास्थ्य मन्त्रालय, विभाग, कार्यालयहरूमा आमनागरिकको स्वास्थ्यका लागि छुट्याइएको बजेटमा हुनुसम्मको भ्रष्टाचार छ।

जनताको स्वास्थ्य प्रयोगशाला र भ्रष्टाचारको खानी बनेको छ भने

शैक्षिक संस्थाहरू पिपलबोटको पत्रिका पसलजस्तो छ, जहाँ शिक्षाका नाममा राजनीति ज्यादा भइरहेको छ।

भूकम्पले धरहरा ढल्यो, बनेन। भ्रष्टाचारले राष्ट्रको गजुर ढलिसक्यो, सुधार भएन।

नेपाल त्यस्तो देश हो, जहाँ आफन्तालाई सेटिङ गर्न संस्था बन्छ, सरुवा बढुवा हुन्छ। संवैधानिक निकायहरूमा नोटको गड्डी हेरेर नियुक्ती गरिन्छ। न्यायाधीशहरू न्यायालयलाई मन्दिर भन्छन् र राजनीतिक नेताको ढोकामा चारीर गर्न पुग्छन्। कानुन छ, चरालाई तर्साउन उप्याइएको बुखाँच्याजस्तो, सानालैंग ऐन, तूलालाई चैन। जनताको कर खाएर काम गर्नुपर्नहरू घूस खाएर डाकार्छन्।

अनि संविधानको यसरी धज्जी उडाउने? संविधानले तिनको मुखमा ढेढी जाक किन सक्दैन? सरकार छ, छ भने संविधानको पालना गराउन जिम्मा सरकारको हो कि होइन? अदालतले भ्रष्ट र संविधान विरोधीलाई कन्यापभयाप पाने सक्दैन भने त्यस्तो अदालत कसरी लोकवादी, संवैधानिक सम्मानमा रहिरहन सक्छ? अदालत छ र न्याय पाइन्छ भने विश्वास अन्तै जनजनमा छ, त्यो विश्वासलाई जागृत र जिवन्त पार्ने कर्तव्य अदालतको हो, यसमा अदालत संचेतन किन देखिन?

लोकतन्त्रमा हुनैपर्ने विशेषता भनेको नैतिक चरीत्र हो, त्यो कसकसमा कति बाँकी छ? यो मापदण्डमा हरेक क्षेत्रका जिम्मेवारहरू नड्गा नाचे हजार

● ● ●

चुनाव जितेर दुई तिहाई जनमतको समर्थन पाएका प्रधानमन्त्री भन्छन्- ज्रुता नमिले खुटा ताछ्नुपर्छ। भर्खर उत्तर प्रदेशबाट डाक्टरको डिग्री लिएर आएका प्रधानमन्त्री केपी ओलीको यो तर्क उनका दृष्टिमा वैज्ञानिक समाजवाद, जबज र लेनिन दर्शन होला, कुनै पनि मान्छेले खुटा ताछेर ज्रुता लगाएको कसैले कहीं देखेको छ? तुकका हाल्ने, हाँसाउने तर यस्तो बहुलठठी कुरा गरेर हाँसाउनु भनेको रत्नपार्क तमासा मात्र हो।

दाउ खेलिरहेका छन्। जब संविधान खेलबाडको दस्तावेज बन्छ, त्यो मुलुक दुर्घटनामा पर्छ पर्छ। अफ्रिका अँध्यारो महादेश भनेर चिनिन्थ्यो। अहिले अफ्रिका धेरै उज्याले हुन्थाल्यो। जन्मजात जेतो मुलुक, स्वतन्त्र मुलुक नेपाल सैर्वन सैर्व उज्याले मुलुक थियो, अँध्यारो बन्दै गएको छ।

दक्षिण अफ्रिकाका शिक्षकहरूले उज्याले ल्याएका हुन्, स्वाधीनता बचाएका हुन्। नेपालमा जनयुद्ध र जनावरपन बढेर गयो ?

लोकतन्त्रले जातीय हिसाको बीउ रोप्या, अनेकतामा एकताको कडी खुरकायो, गाई काटन पाउनुपर्छ भनेर धार्मिक हिसाको मृत्युघटना बजायो, जातीयतामा युरोपियन युनियनले खुलेआम खेल्यो, अरू छिमेकी र विश्वशिक्षिहरू नेपालिमित्र चल्खेल गरिरहेका छन्। नेपालको रिमोट अरुको हातमा पुऱ्यायो।

सिंहदरवारको शक्तिलाई निर्यात पनि त गन्यो लोकतन्त्रले। बुद्धको देशमा शान्ति छैन। सगरमाथाको देशमा सम्पन्नता कता हो कता ? पशुपतिको देशमा पशु प्रवृत्ति बढ्यो। बाहुदुरको देशमा फिरड्गी र मिरड्गीको बोलवाला छ। उज्यालो आयो भनेको त, भन चुक धोट्याएजस्तो झेँधारो पो हुनथाल्यो।

यसैले प्रश्न उठेको छ- अमृत हो लोकतन्त्र, नेपालमा रोपिएको यो लोकतन्त्रमा किन विषालुपन बढेर गयो ?

लोकतन्त्रलाई अमृत बनाउन सकिन्छ। यसका लागि सामुहिक रूपमा भ्रष्टाचार गर्दिन भने नैतिकता प्रदर्शन हुनुपर्छ। यहाँबाट जनताको विश्वास बढ्छ, नेतृत्वले आत्मवल पाउँछ। चुनाव त गुण्डाले पनि जिते, जेल परे। गरिब मुलुकमा चुनाव जिल्ले बाहुबली, धनबली, शक्तिबलीहरूका लागि ढूलो कुरा होइन। देश बनाउनका लागि चुनैति छ। त्यो चुनैति इमान र नैतिकता हो। यसका लागि संविधान होइन, लोकलज्जा चाहिन्छ। यसि प्रतिवद्वता व्यक्त गर्न नसक्ने हो भने लोकतन्त्र जसरी विषफल बनिरहेको छ, यसबाट वर्तमान पुस्ता नैराश्यतामा उकुसमुकुसिएर जसरी धुटधुटिएर भारिरहेका छन्, त्यसैगरी नेतृत्व पंक्ति हलाको हलको परिणितिमा नपुऱ्गलान भन्न सकिन्न।

साल्ट ट्रेडिङ फॉरेंशन लिमिटेड
द्वारा प्रवर्द्धित
डट गैस

तौल पूर्ण

पद्धत्यौ हारी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यौ ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मररे पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादर भरर एकै पटक मर्न सकौ ।

- अग्नियानवाणी

खुदा तरस्कुस् होइन, जुता ढूलो बनाओ

२०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तनपछि धेरै परिवर्तन भएपनि जनताले भने अहिलेसम्म केही पाउन सकेका छैनन् । जनताको बलमा भएका आन्दोलन र परिवर्तन मध्येको लोकतन्त्र प्रमुख हो । यस दिनलाई सरकारी स्तरबाटै विशेष चाडका रूपमा मनाउँदै आएको भएपनि यसपालि भने विदासम्म दिइएन । केही दिन पहिला सरकारले विदा धेरै भएको भन्दै विदा कटौती गरेको थियो । लोकतन्त्र आएयता अहिलेसम्मका विषयस्तुहरू हेर्दा लोकतन्त्र राजनीतिक दलका नेताहरूलाई मात्र आएको र जनताले गोप्य मतदानद्वारा संसदमा पुन्याएका राजनीतिक दल र सरकार समेत विदेशीको इसारामा चल्ने गरेका हुनाले लोकतन्त्रकै धज्जी उडेको छ । २०४६ सालपछि राजनीतिमा आएका व्यक्तिहरू छोटो समयमौ धनाद्यय बनेका छन् । हिजो चर्पलसम्म लगाउन नसक्नेहरू अहिले काठमाडौंमा आलिसान महल बनाएका छन् । छोटो समयमै

• देवेन्द्र चूडाल

devendrachudal@gmail.com

सिद्ध गर्नका लागि मात्र सहयोग गरिरहेका
छन् । अब यस विषयमा वाम गठबन्धनको
सरकार सजग हुनैपर्दछ । केपी ओली
नेतृत्वको सरकारलाई भण्डे दुई तिहाई
मतको संसदमा समर्थन रहेको छ । २०१५
सालपछिका सबै सरकार भन्दा ओली
नेतृत्वको सरकार शक्तिशाली रहेकाले
यस सरकारले कुनै हालतमा पनि विदेशी
हस्तक्षेपलाई निस्तेज पार्नैपर्दछ । आफ्नै
मुलुकमा भएको खोत, साधन र युवा
जनशक्तिलाई प्रयोग गरेर मुलुकको विकास
गर्न सकिन्छ भने प्रमाणित गर्न ओली
सरकार अप्रसर रहन आवश्यक छ ।

२०७२ साल बैशाख १२ र त्यसपछि
गएको भूकम्पले गर्दा पीडित भएका
जनताले अहिलेसम्म पनि राहत पाउन
सकेका छैनन् । पुर्निमाण प्राधिकरण
गठन गरिएपनि राजनीतिक हस्तक्षेपका
कारण प्राधिकरणले भनेजस्तो कार्यगर्न
सकेको छैन । भूकम्पले पीडित भएका
जनताले घर निर्माण गर्न सकिरहेका छैनन्
भने उपत्यका भित्रका महत्वपूर्ण सम्पदाहरू
समेत निर्माण हुन सकेका छैनन् । केपी
ओली पहिलो पटक प्रधानमन्त्री रहेका
बेला सुन्धारा हामी आफैले बनाउने भन्दै
आफ्नो एक महिनाको तलब सम्म दिएका
थिए तर उनी दोस्रो पटक प्रधानमन्त्री
हुँदासम्म निर्माणको कार्य सुरु हुन
सकेकोछैन भने त्यस विषयमा प्रधानमन्त्री
ओली समेत मौन रहेका छन् । सरकारी
स्तरबाट हुनुपर्न सहयोग नपाएको भन्दै
भूकम्पपीडितहरूले स्थानीय प्रशानलाई
गुनासो पोखिरहुँदासमेत सरकार मौन
रहनुले सरकारमा काम गर्न क्षमता नै
नभएको जस्तो देखिएको छ । अब
पुन निर्माणको कार्य स्थानीय तहलाई
नै दिनु उपयुक्त हुनेछ । स्थानीय तह,
गाउँपालिका, नगरपालिका, प्रदेशसभा,
प्रतिनिधिसभा र राष्ट्रिय सभाको
निर्वाचन सम्पन्न भइसकेको छ जनताका
परिविवाहको आवश्यकता लेपाल तरापा

प्रतानाधरुल आफ्ना क्षत्रिया काम
थालिसकेका हुनाले स्थानीय तहमै रहेका
जनप्रतिनिधिहरुकै रेखदेख्यमा पुनर्निर्माणले
तिव्रता पाउन सक्ने अवस्था देखिएकोले
पुन निर्माणको कार्य अब ढिलो नगरि
स्थानीय तहलाई नै दिइनु उपयुक्त हुनेछ ।

जनता बलियो भएमात्र राजनीतिक
दलहरु बलिया हुन्छन्, राजनीतिक
दलहरु बलिया भएको खण्डमा मात्र राष्ट्र
बलियो हुन्छ । त्यसैले सबै राजनीतिक
दलहरुले जनतालाई नै सर्बोसर्वा मानेर
जनतालाई अधिकार दिन कन्जुस्याई
गर्नुहुँदैन त्यसैले सबै राजनीतिक
दलहरुले जनतालाई अधिकार सम्पन्न
बनाउने मार्गतर्फ अग्रसर हुनु आजको
आवश्यकता हो । तर अहिले त्यस्तो
अवस्था देखिएको छैन । सत्तामा पुरोपछि
जनतालाई आदेश दिने निर्देशन दिने अनि
जनतालाई नोकर सम्पिन्ने प्रवृत्ति पछिल्लो
समयमा देखिएको छ । बहुसंख्यक
जनताले स्वीकार गरेका कुराहरुलाई
विदेशीको इसारामा निर्णय गर्न गरिएको

धुँडा टेके सरकारमा बस्नुको अर्थ रहन्दैन

धुँडा टेके सरकारमा बर्गुको अर्थ रहूँदैन

केपी ओली नेतृत्वको सरकारले यातायात क्षेत्रमा भएको सिन्डिकेट ठोड्ने निर्णय गरेको छ त्यो निर्णय स्वागतयोग्य रहेको छ । यातायात क्षेत्रमा मात्र होइन पछिल्लो समयमा प्राय सबै क्षेत्रमा सिपिडिकेट कायम गरिएको छ । ठेकापटुआमा सिन्डिकेट तरकारीमा सिन्डिकेट पत्रकारितामा सिपिडिकेट रहेको छ । पछिल्लो समयमा नेपालमा सिन्डिकेट र भ्रष्टाचार यी दुई शब्दले आतंक तै मच्चाएको छ । यी दुवै शब्दले गर्दा जनता आतंकित भएका छन् । यी दुईमा एउटा शब्द नेपाली हो भने अर्को अंग्रेजी शब्द हो । अंग्रेजी शब्द सिपिडिकटको अर्थ हो आ आफ्नो निहित स्वार्थका लागि सिमित व्यक्तिहरूको समूह खडा गरेर आफ्नो स्वार्थ सिद्ध गर्नु । भ्रष्टाचार भनेको सरकारी वा सार्वजनिक संसाधनहरू समेतको प्रयोग गरेर स्रोत साधन या सत्तालाई निहित स्वार्थका लागि प्रयोग गर्नुलाई भ्रष्टाचार भनिन्छ । अंग्रेजी शब्दमा भ्रष्टाचारलाई करप्सन भनिन्छ । करप्सनको अर्थ हुन्छ शक्ति सत्तामा या जिम्मेवारमा बसेको व्यक्तिहरूबाट गैरकानुनी कार्य गरेर व्यक्तिगत स्वार्थ परा गर्न । त्यसैलाई भ्रष्टाचार भनिन्ने गरिएको छ ।

अहिले मुलुकमा हरेक क्षेत्रमा भ्रष्टाचारले जरा गाडेको छ भने अर्कोतीर राज्यका हरेक निकायमा सिपिडिकेट व्याप्त रहेको छ । कुनै विदेशी वा सोभा साभा गाउँले जनता काठमाडौंमा आएको खण्डमा ऊ पहिला भ्रष्टाचारी र सिपिडिकेटको सिकार बन्न बाध्य हुनेछ । भन्सार, अध्यागमन, देखि यातायात क्षेत्र हुँदै होटलसम्ममा पनि भ्रष्टाचार र सिपिडिकेट रहेको र त्यही सिपिडिकेटको सिकार हुनुपर्ने अवस्थाको अन्त्य हुनैपर्दछ । काठमाडौंको त्रिभुवन एयरपोर्टमा उत्रने व्यक्ति त्यहाँ उपस्थित भएका होटलका दलाल र ट्याक्सी व्यवसायीहरुको सिपिडिकेटमा परेका हुन्छन् । एयरपोर्टबाट राजधानीका मुख्य ठाउँमा आउन दुई सय रुपैया लाग्ने ठाउँमा एयरपोर्टमा रहेका ट्याक्सीवाला सिपिडिकेटहरूले सुरुमै ६ सय रुपैया तिर्न बाध्य पार्ने गरेका छन् । के त्यो सिपिडिकेटको मार जनताले मान्नुपर्ने किन ? सरकारले चाहेको खण्डमा त्यस्ता सिपिडिकेट सहजै हटाउन सक्ने भएपनि सरकारी उच्च पदमा रहेका व्यक्तिहरूके मिलेमतोमा सिपिडिकेट लागु गरिएको हुनाले जनता त्यसको मारमा परेका छन् । अहिलेसम्म सिपिडिकेटबालाहरूलाई राज्यबाटै संरक्षण भएको हुनाले सिपिडिकेट कायम रहेको हो । ट्याक्सी वाला देखि सार्वजनिक यातायातमा समेत सिपिडिकेट कायम रहेकोले सर्वसाधारण जनता त्यसको मारमा परेका छन् । सरकारले न्यूनतम शुल्क निर्धारण गरेको भएपनि त्यो कार्यान्वयनमा नआएको हुनाले उपत्यकामा मात्र दैनिक रुपमा भएडै एक करोड रुपैयाङ्को चलाखेल हुने गरेको छ । न्यूनतम शुल्क रु. १३ तोकिएको भएपनि यातायातका साधनले न्यूनतम रु. १५ रुपैया लिने गरेको भएपनि त्यसतर्फ यातायात मन्त्रालय र यातायात विभाग मौन रहेको हुनाले अब ओली सरकारको ध्यान त्यतातिर जानु आवश्यक छ ।

सिपिडकेटकै कारण माइक्रोबस वा अन्य सवारी साधनको यात्रा सक्सपूर्ण रहेको छ । सरकारले हालै सार्वजनिक गरेको निर्णयमा अब उप्रान्त यातायातका साधनहरूलाई यातायात क्षेत्र हेर्ने मन्त्रालय र कम्पनी रजिस्ट्रारको कार्यालयमा दर्ता गरेर मात्र सञ्चालन गर्न दिने निर्णयमा सरकार पछि हट्टु किमार्थ उचित हुन सक्दैन, अहिले पनि अरनीको यातायात र पृथ्वी यातायात क्षेत्रमा ठुलो मात्रामा सिपिडकेट कायम गरिएको छ । यी दुवै समितिसँग अबौं रुपैया समितिका नामहरूमा बैंकमा रहेकोमा सरकारको निर्णयपछि उनीहरूले बैंकबाट पैसा निकालन थालेका छन् । एउटा सामान्य चिया पसलेले समेत कर तिर्ने गरेको भएपनि यातायात क्षेत्रले आजसम्म सरकारलाई एक पैसा कर तिर्ने गरेका छैनन्, व्यक्ति व्यक्तिले यातायातका साधन प्रमुख जिल्ला अधिकारीको कार्यालयमा दर्ता गराएका हुनाले सरकारले व्यक्तिसँग कर लिनसक्ने अवस्था नभएकोले अहिले ओली नेतृत्वको सरकारले यातायात मन्त्रालय वा कम्पनी रजिस्ट्रारको कार्यालयमा कम्पनी नै दर्ता गर्नुपर्ने जुन निर्णय लागु गरेको छ त्यो निर्णयबाट सरकार पछि हट्टु उपयुक्त हुन सक्दैन ।

यस भन्दा अगाडिका सरकारहरूले समेत विभिन्न खालका निर्णयहरु गरेपनि यातायात क्षेत्रको दबावपछि सरकारले गरेका निर्णयहरु फिर्ता लिने गरेको हुनाले अहिले पनि यातायात समितिका केही व्यक्तिहरु सरकारको निर्णय फिर्ता गराउन थैली बोकेर शक्तिकेन्द्रहरूमा धाउने गरेका हुनाले कतै ओली सरकारले यातायात व्यवसायीहरूको अगाडि धुँडा टेक्ने हो कि भन्ने आशंका जन्मिएको छ। हामी आशा गराँ सरकारले धुँडा टेक्वेन यदि यो निर्णयमा सरकारले धुँडा टेक्ने हो भने ओली तेतृत्वको सरकारले सत्तामा बसिरहनुको अर्थ रहेदैन भन्ने हामीले ठानेका छौं।

छ । त्यसको उदाहरण हो नेपाललाई मध्यरातमा धर्म निरपेक्ष राष्ट्र घोषणा गरिनु । २०४६ साल र त्यसपछि भएका आन्दोलनहरूमा समेत मुलुकलाई धर्म निरपेक्ष राष्ट्र बनाउनुपर्दछ भन्ने माग काँही कतैबाट आएको थिएन तर मुलुकलाई धर्म निरपेक्ष राष्ट्र घोषणा गरियो । भण्डै १२ प्रतिशत जनताले हिन्दूधर्मलाई स्वीकार गरेका छन् । यति ढुले संख्यालाई वेवास्ता गर्ई मुलुकलाई धर्म निरपेक्ष राष्ट्र घोषणा गर्नुको कारण के हो भन्ने सम्म जनताले थाहा पाउन सकेका छैनन् । अहिले वाम गठबन्धनको सरकार रहेको छ । सरकारको एक घटकका माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालले त पटक पटक उद्घोष गरेका छन्, सामन्तीहरूको धर्म हिन्दु हो भने कम्युनिष्टहरूको धर्म क्रिशियन नै हो भनेर । के धर्म पनि सामन्ती र कम्युनिष्टहरूको अलग अलग रहन्छ ? के माओवादी पार्टीमा लागेका मानिसहरू हिन्दु धर्मावलम्बीहरू छैनन् त ? यदि पुष्टकमल दाहालको धर्म क्रिशियन हो भने किन उनले आफ्ना छोरालाई हिन्दु धर्म परम्पराअनुसार दागबत्ती दिए, किन उनले क्रिशियत धर्म अनुसार छोराको शव व्यवस्थापन गरेनन् ? यसरी धर्ममाथि प्रहारगर्ने अधिकार दाहाललाई कसले दियो ? हिन्दु धर्मलाई सामन्तीको धर्म भन्ने हो भने भन्नु सक्नुपर्दछ आफ्नो पार्टीमा रहेका हिन्दूधर्मावलम्बीहरू अब आफ्ना पार्टीमा नबस् भनेर के त्यो हिम्मत दाहालले देखाउलान त ?

प्रधानमन्त्री केपी ओली उखान
टुककामा माहिर मानिन्छन् । उनी जहाँ
जहाँ पुग्छन् त्यहाँ उनले उखान टुकाबाटै
आफ्नो सम्बोधनको सुरुवात गर्ने गरेका
छन् । गत शुक्रबार नेकपा एमाले र
माओवादी केन्द्रले संयुक्त रूपमा आयोजना
गरेको एक कार्यक्रममा प्रधानमन्त्री
ओलीले उद्घोष गर जुता मिलेन भने
खुट्टालाई तासतुस गरेरै भएपनि जुता
लगाउनुपर्दछ भनेर । पार्टी एकताको
सन्दर्भमा त्यो भनिएपनि खुट्टा तासतुस
गर्नुपर्दछ भन्नुको अर्थ के ? प्रधानमन्त्रीको
पदमा रहेका व्यक्तिले खुट्टा तासतुस
गरेरै भएपनि जुता लगाउनुपर्दछ भन्नु
त्यहाँ उपयुक्त थियो कि थिएन ? पार्टी
एकीकरणको समयसीमा पटक पटक
तोकदै फेरि पछि सार्दै अधि बढेका नेकपा
एमाले र माओवादी केन्द्रबीच समान
हैसियतमा समानताका आधारमा एकता
हुनुपर्ने अडानमा माओवादी केन्द्र रहेकोले
प्रधानमन्त्री ओलीले खुट्टा तासतुसको
उखान टुकाभनेका होलान् त्यसलाई
माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष दाहालले कुन
अर्थमा बुझे होलान् ? के अब साँच्चीकै
माओवादी केन्द्र तासतुस हुने भएकै
हो त ? एक वाम बुद्धिजिविले यसरी
भने हाम्रो प्रधानमन्त्रीले खुट्टा तासतुस
गरेर जुता लगाउनुपर्छ भने माओवादी
केन्द्रलाई साइजमा ल्याउने व्याङ्य हो ।
के खुट्टालाई तासतुस गरेर अपाङ्ग बनाउने
कि तराई तराई तराई ३

एक जुता न तुला बनाऊन !
पछिल्लो समयमा ओली नेतृत्वको
सरकारले केही सकारात्मक निर्णयहरू
समेत गरेको छ । त्यो हो यातायात
व्यवसायीहरूले लगाएको सिण्डिकेट
खारेज गर्ने । अर्को हो नेपाल प्रहरी र
सशस्त्र प्रहरीमा महानिरीक्षकहरू नियुक्त
गर्दा वरिष्ठतालाई नै प्राथमिकतामा
राखेर नियुक्त गर्नु । अब त्यतिले
मात्र पुग्दैन सर्बाच्च अदालतमा
प्रधानन्यायाधिश नियुक्त गर्दा समेत
वरिष्ठतालाई नै प्रन्या बनाउनुपर्दछ ।
साथै सबै क्षेत्रमा सिण्डिकेटहरूको अन्त्य
गर्ने सहास प्रधानमन्त्री ओलीले
देखाउन सक्नुपर्दछ । पछिल्लो समयमा
पत्रकारिता देखि तरकारी खरिद विक्रि
हुँदै ट्याक्सीहरूमा र बैंकहरूमा समेत
सिण्डिकेटको विगविगी रहेको छ । त्यसैले
सबै खाले सिण्डिकेटको अन्त्य गर्दै ओली
नेतृत्वको सरकार जनताको सेवामा लाग्नु
मनासिव देखिन्छ । हेरौ प्रधानमन्त्रीले कति
सहास देखाउन सक्छन् ?

परनिर्भरताको भयावह आँकडासँगै तरलीकृत रेमिट्यान्स

उपेन्द्र भा

नेपाल प्राकृतिक सौन्दर्य तथा
संसारको सर्वाच्च शिखर “सगरमाथा”
को कारणले विश्व रंगमञ्चमा आफ्नो
पहिचान बनाएको छ । हिम आच्छादित
हिमाली श्रृङ्खला, सृष्टिको साक्षीको रूपमा
ठडिएको असंख्य पर्वतमाला, हिमतालका
साथ अन्य विभिन्न तालको मनमोहक
सुन्दरता, दुर्लभ बन्यजन्तु तथा आकर्षक
चराचुरुङ्गीले सजिएको नेपालको प्राकृतिक
छटाको अवलोकन यी सारा कुरा नेपालको
विशिष्ट आकर्षक पक्ष हुन् । यही कारण
सगरमाथा आरोहण गर्न संसारभरिका
पर्यटकहरू नेपाल आउने गर्दछन् । पहिले
पटक हिमाल चढ्ने तेजिङ्ग शेर्पा नोकेले
नेपालमा सगरमाथा आरोहण गर्ने विश्व
पर्यटकका लागि द्वार खोलेका हुन् ।
पर्यटकको नियमित आगमनपछि नेपाल
विश्व सामु परिचित भएको हो ।

नेपालमा प्राकृतिक सम्पदा प्रचुर मात्रामा रहेको तथा नेपालमा प्रकृतिको साक्षात् दर्शन हुने पर्यटकहरूको विस्तारै आकर्षण बढ्यो । नेपालको भौगोलिक विकटता पनि पर्यटकको लागि आकर्षणको केन्द्र बन्यो । दायाँ बायाँ दुई महाशक्ति देश (चीन र भारत) अवस्थित रहेकोले नेपालप्रति विश्वको चासो बढ्न थाल्यो । सगरमाथाको पहिलो पटकको आरोहणदेखि अहिलेसम्म ६७ वर्ष बितेको छ । भफ्टै सात दशकको अन्तरालमा नेपालको वैदेशिक सहयोग, आन्तरिक आयको लेखाजोखा, शासकहरूको प्रवृत्ति र क्रियाकलाप, परराष्ट्र सम्बन्ध र विकासको समीक्षा संक्षिप्त रूपमा बुझ्न कसलाई मन लाग्दैन । यही जिज्ञासा मेट्न आत्मानुभूतिका केही शब्द यहाँ प्रस्तुत गरेको छु । मैले राणाका जहाँनियाँ शासनको अन्त्यपछि प्रजातन्त्रका स्थापनाकालदेखिको अवधिलाई समीक्षाको विषय बनाएको छु । ९ महिनेको शिशु प्रजातन्त्रले बनाएको सरकारलाई अपदस्थ गरि २०१७ सालमा राजाले पंचायती शासन व्यवस्था लागू गन्यो । राजाको यो कदमलाई वी.पी.कोर्ईरालाले राष्ट्रियतामाथिको हस्तक्षेप भन्यो । राष्ट्रियतामाथिको हस्तक्षेप भनेर वी.पी.ले अर्को पनि राष्ट्रियता रहेको संकेत गरेका छन् । दुई शासकको दुई राष्ट्रियतालाई इङित गरि वी.पी.ले पारस्परिक अन्तर्विरोधलाई पनि देखाएको छ ।

प्रजातान्त्रिक सरकारको अल्पकालीन उपस्थिति रहेकोले यिनको क्रियाकलाप परिक्षणकाल मैं समाप्त भएकोले समीक्षाको विषय नै रहेन। अतः पंचायत अधिनायकवादी राजतन्त्र नै शासनमा सक्रिय रहेकोले यहीबाट क्रम जोडौं। राजावादी कड्हरपथीहरूको शासन ३० वर्षसम्म चल्यो। बिना कुनै अवरोधका पूर्णकालिक सरकारहरू भए। स्थिर सरकार भएकोले विदेशी लगानी पनि निर्वाध रूपमा आइरहेको थियो। कल कारखानाहरू पनि खुले। विकासका तुल्तुला योजनाहरू कतिपय कागज मैं सिमित रहे भने कतिपय व्यवहारमा पनि देखिए। सहयोगका असिमित धनराशिहरूले व्यक्तिगत स्वार्थलाई बढावा दियो। उद्योगधन्दा फस्टाउन्युभन्दा व्यक्तिगत स्वार्थ निकै फस्टायो। व्यक्तिगत स्वार्थको शिकार भएर उद्योग धन्धाहरू रुन भए। अथवा भन्नू उद्योग धन्धालाई रोगप्रस्त बनाईयो। उद्योगधन्धालाई समस्याग्रस्त बनाईनुको पछाडि वैदेशिक सहयोग निरन्तर प्राप्त गरि रहने नियत थियो। प्राविधिक कारण देखाएर उद्योगलाई समस्यामा राखी वैदेशिक सहयोग प्राप्त गर्न नियतको लामो अभ्यासले यो राज्यसत्ताको संस्कार नै बन्यो। नेपाली काँग्रेस र कम्युनिष्ट पार्टीहरू पंचायती सरकारको विरोधमा संघर्ष गरि रहेका थिए। राजतन्त्रले देश कसरी लुटि रहेको छ भन्ने कुरा पार्टीहरूले जनतालाई बुझाई रहेका थिए पंचायती सरकार राजाको छ त्रिभायामा जनताको अधिकारलाई वेबास्ता गरि

व्यक्तिगत स्वार्थ पूरा गरि रहेको जनताले पनि अनुभव गरि रहेका थिए । जनचेतना बढ़दै जाँदा यिनको संगठन पनि बढ़दै गई रहेको थियो । जनचाहना पूरा नभएको अवस्थामा जनता पार्टीहरूलाई विश्वास गर्न बाध्य थिए । पंचायतप्रति वित्तुण्णा बढ़दै गई रहेको थियो ।

प्रजातन्त्र पुनर्स्थापनाका लागि
अनवरत संघर्षरत नेपाली काँग्रेस र
कम्युनिष्ट पार्टीले ०४६ सालमा संघर्षद्वारा
सत्ता खोस्न सफल भए । प्रजातन्त्रको
पुनर्स्थापना भयो । कथित एकतन्त्रीय
शासनको अन्त्य भई प्रजातान्त्रिक
सरकारको उदय भएपछि जनतामा पनि
अपेक्षा पूरा हुने चाहनाले हर्षोल्लासको
वातावरण थियो । विश्वका प्रजातान्त्रिक
देशहरू पनि खुशी थिए । नयाँ
प्रजातान्त्रिक सरकारको पुनर्स्थापनाले
वैदेशिक लगानीलाई पनि प्रोत्साहित गरेको
थियो । सबैको अपेक्षा पूरा हुने अवसरको
रूपमा राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय सबै शक्ति
नेपालको राजनीतिमा सक्रिय भएका
थिए । वैदेशिक लगानीलाई प्रोत्साहित गर्न
सरकारले अनुकूल वातावरण पनि निर्माण
गन्यो । वैदेशिक लगानीको ओझो लाग्यो ।
सरकार बदले पनि संयन्त्र भने परम्परागत
अवस्थाको नै हस्तान्तरण भयो ।

जन अपेक्षा पूरा गर्ने र देशलाई
विकासको बाटोमा अग्रसर गराउने
नेतृत्व मण्डलीको प्रवल चाहनालाई
ब्यूरोक्रांत्यासीले स्वार्थ पूर्तिको चाहनामा
रूपान्तरण गराएरै छाड्यो । जन अपेक्षा
मात्र होइन, देश विकासको गति पनि
अवरुद्ध भयो । धेरै उद्योगधन्याहरू खले

A black and white illustration depicting a close-up view of a hand emerging from the right side of the frame. The hand is holding a small, rectangular object, which appears to be a key or a similar metallic tool, and is pointing it towards a large, jagged rock formation in the center-left of the image. The hand is positioned as if it is about to insert the object into a lock or a crevice in the rock. The background is filled with a textured, cloudy sky and some faint outlines of trees or foliage on the left, suggesting an outdoor setting like a forest or a park.

पनि उसलाई पंचायत व्यवस्थाकालका
रोग (समस्याग्रस्त बनाई लगानी ताने)
संक्रमित भयो । प्राविधिक गडबडी देखाएर
वैदेशिक सहयोग ताने पूर्व प्रचलनलाई
नै अभिष्ट बनाएर प्रजातान्त्रिक सरकार
अगाडि बढ्यो । व्यक्तिगत स्वार्थमा
चुर्लुम्म डुबेका प्रजातान्त्रिक सरकारले
जनताले विश्वास गरेर दिएको बहुमतको
जनादेशलाई पनि बेवास्ता गरि पार्टी
विभाजनसम्मको नैतिकहीनता देखाए ।
जन अपेक्षा पूरा गर्ने कुरा बिर्सेर व्यक्तिगत
स्वार्थ पूर्तिको बढ्दै गएको निशामा सिङ्गो
पार्टीहरू डुबे । त्यतिबेला नेपाली काँग्रेस र
एमाले दुइवटा पार्टी थिए । सत्तालिप्साले
सबैलाई भ्रष्ट बनायो । जन चाहनालाई
बेवास्ता गरेपछि देशमा राजनीतिक
अराजकता व्याप्त भयो । राजनीतिक
परिस्थितिको अनुकूलतालाई अनुभव
गरि राजाले प्रजातान्त्रिक सरकारलाई
अपदस्थ गरि शासनसत्ता आफ्नो हातमा
लियो । त्यसपछि जन समर्थन गुमाई
सकेका प्रजातान्त्रिक सरकारले आफ्नो
अनुहार आईनामा हेर्दा नचिनिने अवस्थामा
परेको थियो ।

राजतन्त्रले देश लुट्यो भनेर
जनतालाई भुक्याउने कथित प्रजातान्त्रिक
सरकारले पनि लुट्ने चलनलाई नै
निरन्तरता दिएकोले जनतामा यिनको
लोकप्रियता समाप्त भयो । जन अपेक्षा
पूरा गर्न नसकेर कथित प्रजातान्त्रिक
रहेको छ । नेपालको गरिबी २९ प्रतिशत
छ । खण्डै पौने एक करोड जनता गरिब
छन् । नेपालका राजनीतिक दलहरूको
योजना माँगी खाने भाँडो भएको छ । बास
गठबन्धनले आफ्नो घोषणापत्रमा आगामी ५
वर्षमा प्रतिव्यक्ति आय ५ हजार पुऱ्याउने

सरकारको विरुद्ध जनता माओवादीको नामबाट आन्दोलित भयो । जनतामा अलोकप्रिय बन्दै गएको प्रजातान्त्रिक सरकारमा राजनीतिक अराजकताको भौतिक छोपी राजा ज्ञानेन्द्रले सत्ता लिएपछि केही दिनपछि सबै राजनीतिक शक्तिहरू फेरि एकजूट भए । ०६२ सालको भीषण आन्दोलनले काठमाण्डौलाई धेरेपछि राजाले राज्यसत्ता प्रजातान्त्रिक सरकारलाई फिर्ता गरे । लूट परम्पराको निरन्तरतामा नेपाल कछुवाको गतिमा अगाडि बढेपनि उपलब्धिमूलक परिणाम भने दिन सकेन । देश विस्तारै परावलम्बी हुँदै गयो । चालू आर्थिक वर्षको ६ महिनामा कुल वस्तुको आयात १५ प्रतिशतले बढेर ५ खर्ब ३४ अर्ब १६ करोड रुप्या पुग्दा वस्तु निर्यात ४१ ऋबू १४ करोडमा मात्र सिमित रहेको छ । गत आर्थिक वर्षभरिमा ९ खर्ब ७७ अर्ब रुपियाँ बरावरको व्यापार घाटा भएको थियो भने यो वर्ष १० खर्बको व्यापार घाटा अनुमान गरिएको छ ।

देशमा उत्पादन वृद्धि नहुनु,
उद्योगधन्याहरू फस्टाउन नसक्नु, तथा
कृषि उत्पादन समेत आयात गरिनुले
देशको अर्थतन्त्र कति भयावह स्थितिमा छ
भन्ने कुराको सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंकले
पनि चिन्ता जाहेर गरेको छ । नेपालको
आर्थिक वृद्धिदरको अवस्था पनि विकराल
छ । सन् २००८ मा नेपालको आर्थिक
वृद्धिदर ६.९ प्रतिशत थियो भने २०१६ मा
सबै वर्षभन्दा कम ०.६ प्रतिशत देखाएको
छ । आर्थिक वृद्धिदर कृषिमा आधारित
हुन्छ । कृषि उत्पादन नै हामी आयात
गरि रहेका छौं भने आर्थिक वृद्धिदरलाई

नेपाल राष्ट्र बैंकको ६३ औं वार्षिकोत्सवको सुखद
अवसरमा कुशल र सुशासित वित्तिय प्रणालीको
विकास एवम् समग्र आर्थिक स्थायित्व कायम
गरि मुलुकले परिलक्षित गरेको समन्यायिक र
दिगो आर्थिक विकासको लक्ष्य प्राप्तीलाई सहयोग
पन्याउन सदा समर्पित रहने प्रण गर्दछौं।

नेपाल राष्ट्र बैंक

सडकमा प्रयोगकर्ताहरूमा विशेष अनुरोध

- सडक तथा फुटपाथमा जथाभावी निर्माण सामाग्रीहरू नथुपारौ ।
 - सडक छेउका घरहरूको छतबाट सिधै वर्षात्को पानी सडकमा नभारौ, यसबाट सडकमा चाँडै खल्दा खुल्ती पर्न जाने हुँदा पाईपको माध्यमबाट उचित निकासको व्यवस्था गरौ ।
 - सडकलाई कालोपत्रे गर्ने अवस्थामा -वेशकोर्स सम्पन्न) ल्याईसेपेशि विभिन्न संघ, संस्था तथा व्यक्तिहरूबाट धारा जडान, ढल जडान जस्ता कार्य गर्न माग हुने गरेकोले त्यस प्रकारुको कार्यहरू सडक विस्तारको प्रारम्भिक चरणमा नै गर्ने प्रकृया अपनाउँ ।
 - निर्माण सम्पन्न -कालोपत्रे) भईसकेका सडकहरूमा सडक खन्ने कार्यलाई पूर्णरूपमा निरुत्साहित गरौ ।
 - सडकको दायाँ-बायाँ रहेको क्याचपिट -अबतअज उष्टहरूमा फोहरमैला तथा प्लाटिकहरू नफर्याङ्कौ, यसबाट वर्षात्को पानीले निकास पाउन नसकी जलमग्न हुनसक्छ ।
 - सडकमा जथाभावी रूपमा बाटो नकाटौ, दुर्घटनाबाट बचौ र बचाउँ ।
 - सडक बाटोमा हिँड्टा सडक पेटी (Footpath) को प्रयोग गरौ ।

काठमाडौं उपत्यका सडक विस्तार आयोजना, काठमाडौं

ਜਨਨੋ ਦਾਲਕਾ ਦੋਗ ਮਧੂਮੇਹ

मानिसको रगतमा चिनीको मात्रा आवश्यक भन्दा बढी भई पिसाब जाँच गर्दा पिसाबमा चिनीको मात्रा चाहिने भन्दा बढी देखा पर्नुलाई मधुमेह रोग भनिन्छ ।

- मधुमेह रोग लागेमा निम्न लक्षणहरू देखिन्छ
 - ज्यादा तिर्खा लाग्नु ।
 - पटक पटक पिसाब हुनु ।
 - पिसाबको मात्रा धेरै हुनु ।
 - राम्ररी खाना खाए पनि दुल्लाउँ जानु ।
 - बराबर घाउ खटिराहरू आउनु तर छिटो निको नहुनु ।
 - हातगोडा भमभमाउनु ।
 - थकाई लाग्नु ।
 - वान्ता हुनु, शरीरसुख्खा हुनु
 - छिटोछिटो श्वास फेर्नु र बेहोस हुनसक्नु ।
 - यी लक्षणहरू एक वा सो भन्दा बढी देखा परेमा तुरुन्तै मधुमेहका लागि जाँच गराउनु होस् ।
 - सम्पर्की राख्याँ मधुमेह भएमा तुरुन्तै उपचार गराउनुपर्छ ।

जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय काठमाडौं, टेकु

राजनीतिक परिवर्तन र विकासको सवाल

रानी शर्मा तिवारी

मधेश अर्थात भाषा देखि कन्चनपुर सम्पर्क २२ जिला मधेशी/थारुहरूको आदीभुमी कसरी नेपालको हिस्सा भयो त्वसमा फरक फरक विचार र तर्क भए पनि पुर्वाधार विकास र सामाजिक विकासको सवालमा मधेशमाथी विभेद भएकोमा भने कुनै दुई मत देखेँदैन । पञ्चायती व्यवस्थामा निर्माण गरिएको महेन्द्र राजमार्ग पनि मधेशका मुख्य वस्तीहरूलाई अपायक ढङ्गबाट निर्माण गरियो, र सँगसँगै मधेशको प्राकृतिक श्रोत वन विनासको विधिवत शुरूवात गरियो । कैपौं स्थानमा व्यवस्थित वस्ती विकास र सुकुम्बासी व्यवस्थापनको नाममा वनजँगल फडानीलाई राज्यले निरन्तरता दिईरहयो । पञ्चायती व्यवस्थामा महेन्द्र राजमार्गबाट मधेशका जिल्ला सदरमुकाम जोड्न निर्माण गरिएका पक्की सडकहरू प्रजातन्त्र स्थापना पछि मर्मत सम्भारको अभावमा धुले सडकमा परिणत भए। बर्दीबास-जलेश्वर, जनकपुर-जलेश्वर, नवलपुर-मलङ्गवा, चपुर-गोर लगायत मधेशका सदरमुकाम जोड्ने अधिकांश सडक धुले सडकमा बदलिएका छन् । नयाँ पक्की सडक थपिने त कुरै भएन । मधेशमा पञ्चायत र राणाकालमा निर्माण भएका भौतिक संरचना मर्मत सम्भारको अभावमा जिर्ण भएका छन् । मधेश प्रति अशिष्टु भनेर प्रचार गरिएको राणा र शाहवंशिय शासनमा मधेशमा निर्माण गरिएको मधेशका मुख्य शहर र वस्ती जोड्ने हुलाकी राजमार्ग लाई पक्की बनाउने भनी २०१५ सालमा शिलान्यास गरिएको भए पनि हाल आएर मात्र कहुवा गतीमा काम बढेको छ । ३० वर्ष पञ्चायती व्यवस्था भरी पुर्वाग्रहका कारण निर्माण नगरिएको भनी प्रचार गर्ने लोकतन्त्रवादी हरूले २७ वर्षको प्रजातन्त्रिक/लोकतन्त्रिक व्यवस्थामा हुलाकी राजमार्ग किन निर्माण भएन भन्ने कुराको जवाब दिन जस्ती ठानेका छैनन् । अर्को तर्फ प्रजातन्त्र वा लोकतन्त्रमा देशको विकास नभएको होईन । विगत २७ वर्षमा राष्ट्रो घोरेटो बाटो नभएको पाहाडी तथा दुर्गम जिल्लहरूमा मोटरबाटो पुगेको छन् अतिरियाबाट वैतडि हुँदै दार्दुला सडक निर्माणले घनघस्पाको उकालो विसाएको छ । सुखेत जुम्ला सडकले कर्णालीको पिडामा कैही मल्हम अवस्थ नै लगाएको छ । सोलुखुम्बु, मुस्ताङ वा खोटाङ्मा पुगेको मोटरबाटोले पाहाड हिमालको जिल्लन सहज बनाएको छ । त्यती मात्र होईन, निर्माणाधिन मध्यपाहाडी राजमार्गले मध्य पाहाडि भेगमा अर्थिक चहलपहल बढीरहेको छ ।

निरंकुश भनिएको पञ्चायती व्यवस्थामा राजनीतिक र सांस्कृतिक रूपमा मधेशलाई पूर्ण रूपमा दरकिनार गरिए पनि कैही मात्रामा विकास निर्माणका काम र सरकारी संयन्त्रमा हिस्सेदारी दिईएको थियो । तर विगत २७ वर्षको र पंचायत भन्दा अगाडिको १० बर्षको प्रजातन्त्र र लोकतन्त्रमा मधेशले तुला तुला आन्दोलनको भरमा राजनीतिक र सांस्कृतिक अधिकार कैही हदसम्म प्राप्त गरे पानि विकास निर्माणको सवालमा मधेशलाई पुरै नजरअन्दाज गरियो ।

राज्यले मधेशप्रति गरेको विभेद नुनिकरण गर्न र मधेशीलाई अपनत्व महशुस गराउन संरक्षण रूपमा २०१५ साल देखि मधेशबाट उठेको संघियताको मागले आन्दोलनका विभिन्न चरण र रूप पार गर्दै गएपछि, २०७२ सालमा जारी भएको नेपालको संविधानले संधियतालाई मुर्त रूप दियो । तर मधेशले माग गरे भै मधेश भुमीलाई मात्र समेटेर ९ वा बढीमा २ प्रदेश बनाउनु को सट्टा मधेशको सप्तरी देखि पर्सा सम्पर्को मधेशका ८ जिल्ला समेटेर प्रदेश नं २ बनाईयो । तर मधेशका बाँकी जिल्लाहरूलाई प्रदेश नं १, ३, ५, ६ र ७ मा राखियो । यसबाट मधेशका जिल्लाहरू ती प्रदेशहरू भित्र

अल्पमतमा परेका छन् ।

मधेशको विकासको कुरा गर्दा अल्पमतको रूपमा विभिन्न प्रदेशको हिस्सा बनाईएका मधेशका जिल्लाहरूको आर्थिक, भौतिक, सामाजिक, सांस्कृतिक विकासको गति हिजोको केन्द्रिकृत राज्यमा भन्दा पनि कम हुन सक्ने आशका मधेशी समुदायमा छ । तर प्रदेश नं २ मा रहेका जिल्लाहरूको आर्थिक, सामाजिक, सौरकृतिक, विकासले गती लिने आशा पलाएको छ । कैही व्यक्तिहरू जसले मधेश मात्र समेटेको प्रदेश निर्माण गरिनु हुँदैन भनेर अभियानचलाई रहेका थिएतिनले प्रदेश नं २ मा श्रोत साधन कम भएकोले यो प्रदेशले समृद्धि हासिल गर्न नसक्ने तर्क गरिरहेका छन् । जल-विद्वत, जङ्गलाई मात्र श्रोत देख्ने वा देखाईएकाहरू, पर्यटन पाहाडमा मात्र हुँच भन्ने भ्रम पालेकाहरूले यसो सोच्नु स्वभाविक पनि हो । परम्परागत रूपमा नेपालमा श्रोत र साधन तिनै हुन भनेर बुझिएको र बुझाईएको छ । जल-विद्वत, जङ्गल, पर्यटन पनि निश्चित रूपमा रहेको कृषि भुमीलाई चकलाबन्दी गर्ने र सिंचाईको व्यवस्था गर्ने कामलाई सँग सँगै आगाडि बढाउनु पर्दछ । यसका साथै कृषी उपजको उच्च मुल्य प्राप्तिका लागि अर्गानिक खेतीका लागि कृषकलाई तालिम र प्रोत्साहन दिईनु पनि उतिकै आवश्यक छ । साथै अर्गानिक उत्पादनको सहज प्रमाणिकरणको समेत व्यवस्था गरिनु आवश्यक हुँच । अर्को तर्फ प्रदेशमा औद्योगिकरणका लागि उद्योग मैतृ वातावरण निर्माण हुनु अती आवश्यक छ । यसका लागि बन्द हड्डताल मुक्त माहौलको प्रत्याभुती हुनुपर्छ उद्योग धन्दाहरूमा । त्यहाँ काम गर्ने कामदारको अधिकार सुनिश्चित त गरिनै पर्छ, तर कुनै पनि बहानामा उद्योगमा हड्डताल गर्ने परिपाटीलाई कडाईका साथ प्रतिबन्धित गरिनुपर्छ । प्रदेश सरकारको अधिकार क्षेत्रमा भएको

सडकहरूको कामलाई इमान्दारी पुर्वक आगाडि बढाएमा, आगामी ५ वर्षमा पक्की सडक संजाल मधेशभरी हुनेछ । प्रदेश सरकारले केन्द्र सरकारले निर्माण गरेका सडक/राजमार्ग र स्थानिय सडकलाई जोड्ने लिङ्ग रोडहरू बनाउने, सहर विकास गर्ने लगायतका भौतिक निर्माण सम्बन्धी कामहरू गर्नुपर्नेछ ।

तसर्थ, प्रदेश सरकारले भौतिक विकासमा अन्य प्रदेशको तुलनामा कम निकै कम खर्च गरे पुने अवस्था छ । तर प्रदेशको दिर्घकालिन विकासका लागि मधेशको कृषिलाई आधुनिकिकरण गर्न जस्ती छ । दुक्रे र सिंचाई बिनाको खेतीले व्यवसायिकता पाउन सक्दैन । कृषिलाई निर्यातमुखी र आधुनिकिकरण गर्न आहिले खण्डिकृत रूपमा रहेको कृषि भुमीलाई चकलाबन्दी गर्ने र सिंचाईको व्यवस्था गर्ने कामलाई सँग सँगै आगाडि बढाउनु पर्दछ । यसका साथै कृषी उपजको उच्च मुल्य प्राप्तिका लागि कृषकलाई तालिम र प्रोत्साहन दिईनु पनि उतिकै आवश्यक छ । साथै अर्गानिक उत्पादनको सहज प्रमाणिकरणको समेत व्यवस्था गरिनु आवश्यक हुँच । अर्को तर्फ प्रदेशमा औद्योगिकरणका लागि उद्योग मैतृ वातावरण निर्माण हुनु अती आवश्यक छ । यसका लागि बन्द हड्डताल मुक्त माहौलको प्रत्याभुती हुनुपर्छ उद्योग धन्दाहरूमा । त्यहाँ काम गर्ने कामदारको अधिकार सुनिश्चित त गरिनै पर्छ, तर कुनै पनि बहानामा उद्योगमा हड्डताल गर्ने परिपाटीलाई कडाईका साथ प्रतिबन्धित गरिनुपर्छ । प्रदेश सरकारको अधिकार क्षेत्रमा भएको

निरंकुश भनिएको पञ्चायती व्यवस्थामा राजनीतिक र सांस्कृतिक रूपमा मधेशलाई पूर्ण रूपमा दरकिनार गरिए पनि कैही मात्रामा विकास निर्माणका काम र सरकारी संयन्त्रमा हिस्सेदारी दिईएको थियो । तर विगत २७ वर्षको र पंचायत भन्दा अगाडिको १० बर्षको प्रजातन्त्र र लोकतन्त्रमा मधेशले तुला तुला आन्दोलनको भरमा राजनीतिक र सांस्कृतिक अधिकार कैही हदसम्म प्राप्त गरे पानि विकास निर्माणको सवालमा मधेशलाई पुरै नजरअन्दाज गरियो ।

पाहाड/हिमालमा १०० किलोमिटर सडक बनाउन लाग्ने रकमले यस प्रदेशमा ५०० किलोमिटर सडक निर्माण गर्न सकिन्छ । आम्दानी कम हुने भनिएको प्रदेश नं २ मा पूर्वाधार विकासमा पनि खर्च कम गरे पुने अवस्था छ । प्रदेशका गाउँ नगरमा स्थानिय तहको निर्वाचनपछि सडक लगायतका पूर्वाधार विकासको गती पाहाडी प्रदेशहरूका गाउँ नगरमा बढी देखिएको छ । कारण हो सुगमता र कम खर्चमा हुने भौतिक निर्माण । जबकी गाउँपालिका र नगरपालिकाहरूले कर्मचारी तन्त्रबाट असहयोग व्यहोरेको र नयाँ संरचनाका कारण काम गर्न सहज हुन समय लागिरहेको युनासोहरू सुनिने गरेको छन् । अहिलेको स्थानिय सरकारको गतीलाई हेर्दा आगामी ५ वर्षमा प्रदेशका अधिकार कामीन/नगर सडकहरू पक्की भईसक्ने अनुमान सहजे गर्न सकिन्छ । यसले कृषकको पहुँच बजार सम्पुर्याउन सहज बनाउनेछ ।

प्रदेश सरकार आफ्ना लागि आवश्यक कानुन बनाउन्दै गरेको विभिन्न विधेयकहरू अवस्थामा छ । विभिन्न विधेयकहरू प्रदेशसभामा पेश हुने र पास हुने क्रम जारी छ । प्रदेशका कानुनहरू बनेपछी प्रदेशले वास्तविक अर्थमा कामको थाली गर्न सकिन्छ । तर प्रदेश सरकारले सामाजिक विकासका कैही क्षेत्रमा सुधारका लागि कैही कदम चाल्ने घोषणा गरिसकेको छ । केन्द्र सरकारले आगाडि साडकहरू ती प्रदेशहरूमा भित्र

करमा समेत छुटको व्यवस्था गरी यस प्रदेशमा उद्योग संचालन गर्न चाहनेलाई प्रोत्साहन गरिरुपर्दछ । उद्योगहरूको सुरक्षाको लागि प्रदेश प्रहरीमा विशेष सेल नै बनाउनु पर्दछ । उद्योगहरूलाई निरन्तर उर्जा आपूर्ति (केन्द्र वा भारतबाट बिजुली खरिद गरेर भए पनि) को प्रत्याभुती गरिनुपर्दछ । २ नं प्रदेशमा अर्को सम्पादना बोकेको क्षेत्र भनेको पर्यटन हो । यस प्रदेशमा रहेको सांस्कृतिक नगर जनकपुर, ऐतिहासिक स्थल सिप्रीन गढ, सहरेला, गढीमाई, छिन्नमस्ता, जलेश्वरनाथ लगायतका स्थानहरूको पर्यटकिय विकास गरी धार्मिक तथा सांस्कृतिक पर्यटनलाई प्रदेशको आयश्रोतको मुख्य आधार मध्य एक बनाउन सकिन्छ । यसका साथै प्रदेशमा रहेको चुरे क्षेत्रलाई मानव वस्ती मुक्त गरी जङ्गलको रूपमा विकास गरिएमा यसले पर्यटनमा वृद्धि गर्नुका साथै म

बुद्धिगिरीहरुमा..

देखेर उनीहरुमाथि आफूलाई दया लागेको भन्दै बुद्धिजीविहरुमा मुसा प्रवृत्ति रहेको आरोप प्रधानमन्त्री ओलीले लगाएका थिए।

मुसाले कपडा विगर्न काटेको होइन, आफ्ना दाँत धार लगाउन काटेको अभियक्ति दिँदै प्रधानमन्त्री ओलीले भने केही बुद्धिजीविहरुले देशलाई नोक्सान गर्न गरि मुसाजस्तै दाँतमा धार लगाईरहेका छन् उनीहरुको बुद्धि देखेर आफूलाई दया लागेको भन्न समेत भ्याएका थिए। नेपालमा फेरि साम्प्रदायिक हिसा भडकाएर सामाजिक सद्भाव खलब्लाई धार्मिक रूपले उत्तेजित बनाउने प्रयास भइरहेको चर्चा गर्दै प्रधानमन्त्री ओलीले भन्न त्यस्ता अवधिकारी विवास समाप्ति देउवाले केही दिन अगाडि प्रधानमन्त्री ओली भारतमा लम्प्सार भएको आरोप लगाएका थिए।

सक्समा...

जिम्मेवारी ठह्याउँदै पौडेलले फागुन १३ गतेको बैठकमा लिखित पत्र पेश गरेका थिए। पत्रम देउवाको आलोचना गरिएको थियो। त्यही पत्रलाई लिएर अहिले काग्रेसभित्र फेरि आरोप प्रत्यारोप चलेको छ। केन्द्रीय सदस्यद्वय विमलेन्द्र निधि र प्रकाशशरण महत्त्वे पार्टी नेता पौडेलबाट त्यस्तो पत्र आउनु लाजमर्दी भएको भन्दै समाप्ति देउवाको बाटाउ गर्दै पौडेलको आलोचना गरेका थिए। काग्रेसको बैठकमा फण्डै एक घण्टा बोल्दै नेता निधिले पार्टीमा भागवण्डा लिएपछि समाप्तिले हाराएको हो। भन्ने नपाइने भन्दै तत्काल महाधिवेशनको कुनै अर्थ नरहेको दाबी गर्दै महासमिति बैठकबाट विधान संशोधन गरेपछि नियमित अधिवेशनमा जानुपर्ने तर्क प्रस्तुत गरेका थिए। युवाहरुले प्रचारका लागि पार्टीलाई हानी पुर्ने गरि बोल्नु नहुने भन्दै हालै नेता गगन थापाले प्रस्तुत कार्य योजनाका समेत कडा शब्दमा आलोचना गरेका थिए।

निर्वाचन परिणाम पछि नेपाली काग्रेसभित्र तुलो रडाको नै मच्चिएको छ। केही नेताहरुले तत्काल महाधिवेशन बोलाई नेतृत्व परिवर्तन गर्नुपर्ने बताउँदै आएका छन्।

प्रहरीकै...

डिएसपी प्रजित केसी र सई बालकृष्ण सञ्जेललाई जिम्मेवारीबाट हटाएर बयान समेत लिएको छ। लोहीनी तत्कालिन आफ्ना प्रमुख एआइजी जयबहादुर चन्द्रलाई थाहै नदिई तत्कालिन प्रहरी महानिरीक्षक प्रकाश अर्यालाई सोधेर गत फागुन १८ गते डिएसपी केसी सहित विरागटनगर पुगेको थिए। सोही ठोलीले धरान तुग्रेर स्कोरपियो गाडीबाट सुनका भरिया भनिएका समन शाक्यको शब्द बारामद गरेको थियो। आफ्नो कार्यक्षेत्रभन्दा बाहिर गएर लोहीनीले शब्द बारामद गर्दा नै तस्करीमा प्रहरीहरुको संलग्नता भएको पुष्टि भएको थियो। नयाँ प्रहरी महानिरीक्षक सर्वेन्द्र खनालको लागि समेत ३३ किलो सुन तस्करी काण्ड टाउको दुखाई भएको छ। पछिलो समयमा एसपी विकासराज खनालसमेत पकाउ परेका र पकाउ परेकाहरुले बयानमा आपूँहरुले तत्कालिन प्रहरी महानिरीक्षक प्रकाश अर्थालाई निर्देशनमा त्यस्तो काम गरेको बयान दिएका हुनाले पूर्व महानिरीक्षक अर्यालसमेत पकाउ परेकाने सम्भावना रहेको छ।

चर्को शुल्कविरुद्ध...

चेतावनी दिए। नेपाल संसारको दोस्रो ढूलो गरिब देश हो, तपाईंहरु पनि त्यही अनुसार चलुहोस्। मनोमानी ढगले अधि बढे सहयै हुँदैन, हामी अहिले पनि आन्दोलित छौ। विद्यार्थीहरुले चेतावनी दिएका छन्।

राष्ट्रिय अभियाक राष्ट्रिय अभियाक संघाक अध्यक्ष धर्मदेव देवकोटाले प्राथमिक शिक्षा पाँच कक्षासम्म निःशुल्क हुनु पर्नेमा जोड दिए। उनले भने, 'निजीको पढाउने तरिका सामूदायिक विद्यालयमा पनि हुनु पर्यो। स्थानीय निकायले आफै कानून बनाएकोले रिति भद्रगोल बनाएको उनको गुनासो छ।

अनेरास्वियुका उपाध्यक्ष महेश बर्तोला र एन यावसनका महासचिव सुवास न्यौपानेले निजी विद्यालयहरु पनि क, ख, ग श्रेणीमा बाँडिएको उल्लेख गर्दै विशिष्ट श्रेणीमा रहेका विद्यालयहरुले चर्को मुल्य लिएको त्यस विषयमा गम्भीर बन्न आग्रह गरे।

शैक्षिक अराजकता फैलिन लागेकै हो त? ओली सरकार कहाँ छ? कतै एमाले र मानोवादीको लगानी रहेका निजी स्कूलहरू थेरै भएकाले सरकारले बेवास्ता गरेको पो हो कि?

तर अब त्यसो हुन दिइएन। सरकारले सबै प्रयासहरु असफल पार्न उद्योग समेत गरेका थिए।

पार्टी प्रवेश कार्यक्रममा नव प्रवेशीहरुलाई धन्यवाद दिँदै एमाले पार्टीलाई नै छानेको भन्दै नवप्रवेशीहरुलाई उचित जिम्मेवारी दिने उद्योग समेत गरेका थिए। एमालेका प्रवेश गर्नु भनेको स्थिमिङ्ग पुलमा पौडेजस्ता होइन भन्न चाँही खुलाएनन्। कार्यक्रममा पत्रकार हरुको स्वागत गर्दै आफ्नो दललाई पत्रकार हरुले समर्थन गरेर सहयोग पुन्याएको भन्दै पत्रकारहरुलाई आउँदा दिनमा समेत सहयोग रहिएहने आशा एवं विश्वास समेत गरेका थिए। कार्यक्रमको अन्त्यमा पत्रकारहरुलाई दिवाभोजसमेत दिएको थियो।

राणाले...

गर्नुपर्दछ भन्ने आफ्नो पार्टीको मान्यता रहेको बताउँदै यसो गर्न आफ्नो पार्टी जस्तोसुकै संघर्ष गर्न तयार रहेको समेत बताएका थिए। परम्परा र परम्परावादी शक्ति आफ्नो दलको आदर्श बताएका भएपनि त्यस्ता शक्ति कुन हुन भन्ने चाँही खुलाएनन्। कार्यक्रममा पत्रकार हरुको स्वागत गर्दै आफ्नो दललाई पत्रकार हरुले समर्थन गरेर सहयोग पुन्याएको भन्दै पत्रकारहरुलाई आउँदा दिनमा समेत सहयोग रहिएहने आशा एवं विश्वास समेत गरेका थिए।

हात्रो...

दर्शन गर्न आउने कार्यक्रम छ भनेर खुलासा गरिए। २ नम्बर प्रदेशमा यतिवेला उत्साह र पर्व सुरु भएको छ। मानौ मधेसका माझवाप अवतरण हुँदैछन्।

निन्तो नेपालको, पाहुनालाई नेपालले स्वागत गर्ने, कहिले र कसरी गर्ने, सबै जिम्मेवारी र कार्यक्रम भारतले तय गर्ने?

यसैवीच भारतबाट पञ्चेश्वरको खाका तयार गर्न र नेपालको सहमति खोल्न रुदाटो टोली नेपाल आएको छ। यो टोलीले पञ्चेश्वरका नाममा कोशी हाइड्रायमबाट लिवल सुरु गर्दा पनि नेपाल सरकार तमासे भएर बसेको छ। यो त अति भयो है शक्तिशाली सरकार।

ओली र...

भव्य तैयारीमा जुटेका छन्।

अवम्भ त के छ भने यही वीचमा भारतीय प्रधानमन्त्री चीन भ्रमणमा जाँदैछन् र त्यसपछि नेपाल आउनेछन्। नेपालका प्रधानमन्त्रीलाई होल्डमा राख्ये, मोटी बोल्ड हुँदैछन्। मोटी र चिनियाँ राष्ट्रपति सी जिनपिडब्बो आगामी अप्रिल २७ र २८ मा बुहान शहरमा आयोजना गरिने अनोपचारिक समिटमा भेटवार्ता हुने भएको हो। मोटी मे १९-१२ मा नेपाल आउने भनिएको छ। भारतले यसरी पो नेपालको सर्वांगिनामान सरकारलाई खेलाउन थाल्यो त।

औद्योगिक क्षेत्र निर्माणलाई गति दिन माग

धनगढी। कञ्जन्चुपुरको बेदकोट नगरपालिकाको छेला क्षेत्रमाज्यगाको स्वामित्व हस्तान्तरण हुन नसकदा औद्योगिक क्षेत्र निर्माणमा ढिलाइ भएको छ। सोहीकारण जनप्रतिनिधि र व्यवसायीले स्वामित्व हस्तान्तरण र अच्युत्रिया आगाडि बढाउन केन्द्र सरकारसँग समन्वय गरिदिन प्रदेश ७ का मुख्यमन्त्री त्रिलोचन भट्टलाई आग्रह गरेका छन्। बेदकोट नगरपालिकाका प्रमुख अशोककुमार चन्द्रले वन क्षेत्र पर्न जग्गाको भोगाधिकार औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लिमिटेडको नाममा हस्तान्तरण भइनसकेकाले औद्योगिक क्षेत्र स्थापनाले गति लिन नसकेको बताए। वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन अध्ययन आदि प्रक्रियाका नाममा जग्गाको भोगाधिकार हस्तान्तरणको कार्य रोकिएको उनले बताए।

छिटो, छरितो, भरपर्दो, सरल

सस्तो दरमा डक्कुमेण्ट, पार्सल तथा कार्गो नेपालको हरेक ठाउँमा पठाउनु परेना यती एअरलाइन्समा सम्पर्क गर्नुहोला।

सम्पर्क: ०१ ४४८६९५५७, ०१ ४४६५५८८८ Ext. १०८, ११८,

Yeti Airlines operates 7 Jetstream-41 advanced turbo prop aircrafts catering to widest network sectors every day.

Yeti Airlines Domestic Pvt. Ltd. Corporate Office: Tilganga, Kathmandu, Tel: 4465888 Fax: 4465115 Reservations: 4464878 (Hunting Line), Kathmandu Airport: 4493901 Email: reservations@yetiairlines.com • Bhadrakpur: 023-4553232 • Biratnagar: 021-536612 • Tumlingtar: 029-575120 • Janakpur: 041-520047 • Bharatpur: 056-523136 • Pohkara: 061-464888 • Shalimahawa: 071-527527 • Nepalgunj: 081-526556 • Dhangadhi: 091-530004

For any service suggestions, call ९७७-१-४४६५८८८ (Ext. ६२१) or email us at feedback@yetiairlines.com

अधिकांश वाणिज्य बैंकको नाफा वृद्धि दोहोरो अंकमा

काठमाडौं। चालू आर्थिक वर्षको ९ महिनामा वाणिज्य बैंकहरुको नाफा उल्लेख्य रूपमा वृद्धि भएको छ। वाणिज्य बैंकहरुले सार्वजनिक गरेको अपरिस्कृत वित्तीय विवरणअनुसार अधिकांश वाणिज्य बैंकको दोहोरो अकमा नाफा वृद्धि गरेको देखिएको छ।

सोमवारसम्म १३ वटा वाणिज्य बैंकले तेसो त्रैमास (जैत मसान्त) सम्पादित वित्तीय विवरण सार्वजनिक गरेका छन्। त्यसमध्ये ९ ओटा वाणिज्य बै